

SCO נגד IBM, נובל, וכל קהילת שאר הקוד הפתוח – משני צידי המתרס

שחר שמש – יועץ קוד פתוח, וחבר ועד בעמותת "המקור".

לפני מספר חודשים הגישה חברת SCO תביעה בסכום של מליארד דולר כנגד חברת יבמ. הטיעון המרכזי בתביעה היה שחברת יבמ לקחה קניין רוחני אותו קיבלה לשימושה הפרטי מחברת SCO, והעבירה אותו לתוך הקוד של לינוקס. בכך, כך טוענת התביעה, חשפה יבמ סוד מסחרי, וגרמה נזקים ל-SCO. לכאורה מדובר בסיפור בין שתי חברות, ואין לנו להתעמק יותר מידי בתביעה. אולם התבטאויותיהם החוזרות של בכירים ב-SCO כנגד הקוד הפתוח, והעניין הרב שמושכת מערכת לינוקס, גורמים לזריעת פחד, חוסר וודאות והיסוסים אצל רבים. מאמר זה בא להפיג להסיר חלק מחוסר הוודאות.

מיהי חברת SCO?

חברת Caldera היתה מפיצה של מערכת לינוקס בשם "Caldera Linux". בעוד שהפצה זו מעולם לא היתה מהגדולות ביותר, הרי שהיה לה מקום מכובד ברשימת הפצות הלינוקס. החברה אף תרמה לפיתוח קוד חופשי בכלל, ושל לינוקס בפרט. בין השאר, תרמה החברה חומרה שאיפשרה למפתחי לינוקס להכניס את התמיכה הראשונית בריבוי מעבדים.

חברת SCO היתה חברה שהפיצה גרסה קניינית של יוניקס. בשנת 1995 אף קנתה החברה מחברת "נובל" את הזכויות להפצת קוד המקור של Unix המקורי. חשוב לציין שהחברה לא קנתה את הסימן הרשום "Unix", או אף אחד מהפטנטים על המערכת.

בשנת 2000 קנתה חברת Caldera את חברת SCO, ושינתה את שמה לשם האחרונה. החברה החדשה החלה להפיץ את שתי המערכות, Caldera Linux ו-OpenUnix.

השלכות התביעה

התביעה שהוגשה מהווה הכרזה ברורה של חברת SCO שתמו ימי הלינוקס שלה. מעט אחרי הגשת התביעה פרשה SCO מיוזמה בשם "UnitedLinux", אותה היא עצמה הקימה. כמו כן, כחודשיים לאחר הגשת התביעה הפסיקה החברה להציע את קוד המקור למערכת System 7, שהיו פתוחים בחינם לקהל הרחב עד אז.

SCO אף הגדילה לעשות, והחלה לשלוח מכתבי איום לכ-1500 מפיצי לינוקס שונים, בטענה של הפרות זכויות יוצרים. הגדיל לגלות את מניעי הסחיטה דרל מקבריד, מנהל בכיר ב-SCO, שבראיון לעיתון מקוון בשם "MarketWatch" אמר: "אם לא ייקנו מאיתנו מספיק ספקים, נתבע את לינוס עצמו על הפרת פטנטים".

חוסר הבסיס

מאז הגשת התביעה מסרבת SCO בעקשנות לשחרר ולו בדל ראייה להפרות החמורות המוזכרות בתביעה. על פניו, אין פה שיקולי סודיות מסחרית. אם הקוד הסודי נכלל בתוך הקוד של לינוקס, הרי שהוא כבר גלוי וידוע לכולם. מדיניות זו היתה יכולה להיות מובנת, אלמלי היו בכירי החברה יוצאים בסדרה של הצהרות, שנראה שכל מטרתן לזרוע בלבול ופחד. בהתחלה נטען שקוד לינוקס הבסיסי נקי מקוד מועתק, אבל הקוד המופץ ע"י חלק מהמפיצים מכיל שינויים שמכילים הפרות. אחר כך נטען שיש קוד מועתק גם בקוד הליבה של לינוקס הבסיסי. אחר כך נטען שיש הפרות מסוג דומה גם בכלים שאינם בליבה (טענה תמוהה במיוחד לאור ההיסטוריה של יוניקס ושל

(GNU), וכעת מדברים על תביעה של לינוס טרובלדס עצמו על הפרת פטנטים. להזכירכם, ל-SCO אין פטנטים על יוניקס.

גם ללא ששיחררה החברה את הראיות התומכות, טענות התביעה עצמה מראות לכאורה על סתירות פנימיות, סתירות עם עובדות ידועות, ואף התעלמות בוטה מתקדים משפטי, לכאורה זהה לחלוטין, לתביעה שנערכה לפני כעשר שנים. אולם בימים האחרונים נוסף גורם המערער לחלוטין, אם אכן יתגלה כנכון, את כל יסודות התביעה.

חברת נובל טוענת שהסכם המכירה של Unix לא העביר ל-SCO את הקניין על המערכת. כל שמכרה נובל ל-SCO היה רשיון להשתמש ולמכור רשיונות Unix לצדדים שלישיים. ע"פ נובל, ל-SCO אין את הזכויות על המערכת, וממילא אין להם עילה להגיש תביעה. עוד מוסר ג'ק מסמן, מנהל בכיר בנובל, ש-SCO יודעים זאת, כיוון שהם פנו לנובל בחודש האחרון בבקשה להעביר לידהם את הזכויות.

מה מנסה SCO להשיג?

זאת שאלה שאין עליה תשובה ברורה. SCO הפסידה הרבה רצון טוב. רבים מרגישים שבהגשת תביעה זו, יורקת SCO לבאר שממנה היא שנתה. נראה על פניו כאילו מנסה SCO מהלך שנהיה מאוד פופולרי בזמן האחרון – פיצוי על העדר תוכנית עסקית מוצלחת באמצעות תביעות משפטיות. כנראה שהאסטרטגיה של SCO היתה להגיש תביעה מצוצה מהאצבע, לייצר כמה שיותר רעש מסביב לתביעה, ואז להגיד ליבמ "קנו אותנו או שעצם התביעה תגרום לכם נזקים כלכליים, על אף שהיא חסרת כל בסיס". כנראה שכשראו שלמעט חברת מיקרוסופט אף אחד לא רץ להשקיע בהם כסף, הם ניסו לקנות את הבסיס לתביעה מחברת נובל. חברת נובל, לא זו בלבד שאינה מוכנה לשתף פעולה עם המהלך, היא אף מתייצבת באופן שאינו משתמע לשתי פנים מאחורי לינוקס ומחויבותה למערכת.

אם עדותה של חברת נובל, ש-SCO ניסו ברגע האחרון לקנות את הקניין הרוחני שבעתיו הם תובעים ייתגלו כנכונות, הרי שלא זו בלבד שהתביעה שהגישה SCO הינה חסרת כל בסיס, היא גם הוגשה שלא בתום לב. דבר מעין זה חושף את SCO לתביעה הפוכה. לפחות ארגון אחד כבר מסר מכתב אזהרה ל-SCO, בו הוא דורש מהחברה לחשוף את הראיות התומכות באיומיה, למשוך את הטענות, או לשאת בנזקים. הדרך פתוחה לפני לפחות 1499 ארגונים נוספים לעשות את אותו הדבר, שלא לדבר על הצעדים הפתוחים בפני חברת יבמ עצמה.

השאלה היחידה שנותרה פתוחה היא "מדוע?". מה גרם לחברה שהחלה את דרכה כחברה שהכנסותיה הם מלינוקס, ושהצליחה מספיק כדי לקנות חברה מכובדת אחרת, לפנות עורף לכל מה שהביא אותה הלום, ולפצוח במהלך שלפחות לכאורה נראה כמהלך שמטרתו היחידה היא סחיטה?

משמעות ללקוחות

בעיקר לאור הבסיס הרעוע עליו נראה שהתביעה נשענת, לא נראה כאילו קיימות השלכות כלשהן ללקוחות. בתביעה בעלת היקף כמעט זהה, שהוגשה לפני כעשר שנים, התוצאה הסופית היתה החלפת כמות מזערית (דו ספרתית) של שורות קוד. לא נתבעו, ולא ניתן היה לתבוע, פיצויים. ניתן להגיד בבטחון רב שלקוחות שעוברים או שעברו ללינוקס יכולים שלא להתייחס לתביעה, לפחות עד שלב גילוי הראיות. פרטים נוספים ניתן לקבל באתר עמותת "המקור".

קישורים

<http://tinyurl.com/cx5r> – הראיון עם ג'ק מסמן ודרל מקברייד

<http://tinyurl.com/czjk> – קבוצת לינוקס גרמנית מאיימת בתביעה משלה

<http://www.hamakor.org.il> – התגובה הרשמית באתר עמותת "המקור"